AFRIKAANS TWEEDE ADDISIONELE TAAL
MEMORANDUM: VRAESTEL 2 GRAAD 10
JUNIE 2010
VRYSTAAT DEPARTEMENT VAN ONDERWYS
MOTHEO DISTRIK

LEERUITKOMS 3: SKRYF EN AANBIED

■ **ALGEMEEN**

1. Gebruik die rubrieke in die riglyndokument.

Bylaag A: Vraag1 – Opstel
Bylaag B: Vraag 2.1 – Vriendskaplike brief
Vraag 2.2 – Verslag
Vraag 2.3 – Dialoog
Vraag 2.4 – Vriendskaplike brief
Bylaag C: Vraag 3.1 – Poskaart
Vraag 3.2 – Poskaart
Vraag 3.3 – Uitnodigingskaartjie

1. Bestudeer en bespreek die rubrieke baie deeglik.

2. As ŉ onderwerp misgetas is, moet die kandidaat volgens die rubrieke baie laag op inhoud aangeslaan word.

3. Indien ŉ skryfstuk **enigsins uit die vraestel saamgeflans** word of dele van opdragte uit die vraestel word net so oorgeskryf, sal die skryfstuk nie logies opeenvolg nie en die leerder ontvang dan **geen punte nie**. Kommentaar sal wees: **Nie eie werk nie/Saamgeflans**.

.

AFDELING A

Die verhalende opstel

ŉ Verhalende opstel vertel ŉ storie of gebeurtenis uit die verlede. Dit kan vanuit enige perspektief geskryf word.

Hou die volgende in gedagte wanneer ŉ verhalende opstel geskryf word:

- Daar moet ŉ sterk storielyn wees en ook baie oortuigend wees as dit gebaseer is op fantasie.
- ŉ Verhalende opstel word gewoonlik in die verlede tyd geskryf.
- Die inleiding moet die leser se aandag vasvang.
- ŉ Goeie storie maak dikwels ŉ stelling.
- ŉ Buitengewone slot rond dit finaal af.
- Die leser se belangstelling moet deurgaans behou word. Die styl, retoriese stylmiddele en aksie moet volgehoue belangstelling verseker.
- ŉ Suksesvolle verhalende opstel lig sintuiglike besonderhede uit soos sig, klank, smaak, reuk en taktiele sensasies.
- ŉ Verhalende opstel het dikwels ŉ sterk beskrywende element.

Die beskrywende opstel

In ŉ beskrywende opstel beskryf die skrywer iets en stel die leser in staat om die onderwerp wat beskryf word, net so lewendig soos hy/sy te beleef. Iets of iemand kan beskryf word.

Hou die volgende in gedagte wanneer 'n beskrywende opstel geskryf word:

- Die skrywer behoort 'n prentjie met woorde te teken.
- Woorde en uitdrukkings moet versigtig gekies word om die gewenste effek te bereik.
- Gebruik sintuiglike waarnemings.
- Gebruik stylfigure op 'n oorspronklike manier.
- Die leerder moet 'n onderwerp kies wat reeds ervaar is. Dit is baie moeilik om iets te beskryf sonder eerstehandse kennis.

Vraag 2.1 en 2.4: VRIENDSKAPLIKE BRIEF

- Die brief hanteer die inhoud op 'n vriendskaplike, meer persoonlike vlak.
- Die inleidingsparagraaf is oorspronklik en lei moontlik reeds die onderwerp in.
- Die taalgebruik en styl is gemaklike kommunikasie/gemoedelik/in 'n geselstrant.

FORMAAT

- Die adres is regs bo geskryf.
- Die datum is voluit geskryf.
- Die aanhef is teen die linkerkantlyn geskryf en is informeel.
- 'n Reël is tussen die paragrawe oopgelaat.
- Die geselstrant in die brief dui op respek vir die ouer–kind–verhouding na aanleiding van die brief waarin die ouers hulle misnoeë teenoor hulle kind te kenne gee.
- "Groete"/"Liefde" is as 'n aparte paragraaf hanteer.
- "Julle seun/dogter" plus die skrywer se naam vorm die slot of die skrywer se naam alleen vorm die slot.
- Daar is geen punktuasie in die adres, aanhef of slot nie.

- **Voorbeelde van die adres:**

Kerkstraat 1	Posbus 88	Huis 342	Plot 588	Debrahof
Voorstad/Uitbreiding	Pleknaam	Pleknaam	Pleknaam	Pleknaam
Stad/Dorp	Kode	Kode	Kode	Kode
Kode				

Geen Engels, behalwe amptelike Engelse name, bv. Mandela Square, word aanvaar nie.
Die woord *straat* mag los geskryf word, bv. Wessels Straat/straat.

Vraag 2.2 VERSLAG

'n Informele verslag wat handel oor die besoek van die Vrystaatse premier aan die skool.

- Die inligting moet korrek wees.
- Paragrawe moet volgens die logiese verloop van die gebeure wees.
- Dit is kort en bondig.
- Adjektiewe kan gebruik word om die verslag interessant te maak en om te beskryf.
- Die liggaam van die verslag is soos volg:
  Wanneer die besoek was.
  Wie almal die skool besoek het.
  Hoekom die skool besoek is.
  Wat alles gebeur het.

Vraag 2.3: DIALOOG

- Die spreekbeurte volg op mekaar om 'n aaneenlopende gesprek te vorm.
- Word geskryf in 'n geselstrant: skryf soos hy/sy praat.

FORMAAT

- Die name van die sprekers is netjies onder mekaar neergeskryf.
- Na elke naam is 'n dubbelpunt, maar geen aanhalingstekens word gebruik nie.

- Laat 'n reël tussen elke spreekbeurt oop.
- Die spreekbeurte is in blokvorm.

AFDELING C

Vraag 3.1 en 3.2: POSKAART

- Die datum moet gegee word.
- Dit is NIE nodig om skrywer se adres te gee NIE.
- Skryf KORT sinne, omdat daar min plek is.
- Reëls word ook nie oopgelaat tussen die verskillende paragrawe nie. Daar is te min plek daarvoor
- Net die interessantste inligting word gegee.

Vraag 3.3: Uitnodigingskaartjie

Uitnodiging: Mense word uitgenooi na tradisionele kosdag by skool.

- Die volgende inligting moet gegee word:

Wie word genooi?
Waarvoor?
Waar?
Hoe laat?
Wanneer?
Van wie?
Hoe jy moet antwoord?

SIEN DIE SKRYFSTUKKE NA MET DIE RUBRIEKE IN DIE RIGLYNDOKUMENT!!

OPSOMMING VAN VRAE IN VRAESTEL 3: NOVEMBER 2008

SKRYF	**TIPE SKRYFSTUK**	**LU 3** Die leerder is in staat om vir 'n wye verskeidenheid doel–eindes en teikengroepe te skryf en aan te bied deur konvensies en verskillende kontekste te gebruik.	**ONDERWERP**	**AANBIEDING**	**UITDAGING**	**TOTAAL**	**DENKVLAK 1**	**DENKVLAK 2**	**DENKVLAK 3**
AFDELING A VRAAG 1	**OPSTEL**	**AS** ■ Beplan volgens doel, teikengroep en konteks. ■ Toon gebruik van skryf–strategieë. ■ Dink na oor, ontleed en evalueer, met inagneming van ander se sienings, eie werk en bied die finale produk aan.							
1.1	Verh./Beskr.		1	2	2	5		√	
1.2	Verh./Beskr		1	2	2	5		√	

1.3	Verh./Beskr		1	2	2	5		√		
1.4	Verh./Beskr		2	2	2	6		√		
1.6.1 – 4	Al 6 tipes		3	3	3	9			√	
AFDELING B VRAAG 2	**LANGER TRANSAK–SIONELE TEKSTE**									
2.1	Vriendskaplike brief		1	1	1	3	√			
2.2	Verslag		3	3	3	9			√	
2.3	Dialoog		3	3	3	9		v	v	
2.4	Vriendskaplike brief		2	2	2	6		√		
AFDELING C VRAAG 3	TRANSAK–SIONELE, NASLAAN– EN INFORMATIEWE TEKSTE									
3.1	Poskaart		1	1	1	3	√			
3.2	Poskaart		1	1	1	3	√			
3.3	Uitnodigingskaartjie		2	2	2	6		√		
15 onder–werpe/keuses	**13 tipes skryfstukke**						3	6	3	

1-3: Denkvlak 1
4-6: Denkvlak 2
7-9: Denkvlak 3